

Riool- en Waterbeheer in de Lage Landen ...

verschillen & overeenkomsten

GELIJKE UITDAGINGEN

Sint-Gillis-Waas

54,98 km²

19.235 inwoners

rioolbeheerder

gemeente
(inzamelen/transport)

Aquafin NV
(transport/zuiveren)

waterbeheerder

provincie Oost-Vlaanderen
polderbestuur Sinaai-Daknam
polderbestuur Land van Waas
(Aquafin NV)

Ruimtelijke ordening

4 woonkernen
lintbebouwing

Tholen

254,41 km²

(ca. 147,1 km² land)
(ca. 106,9 km² water)

25.688 inwoners

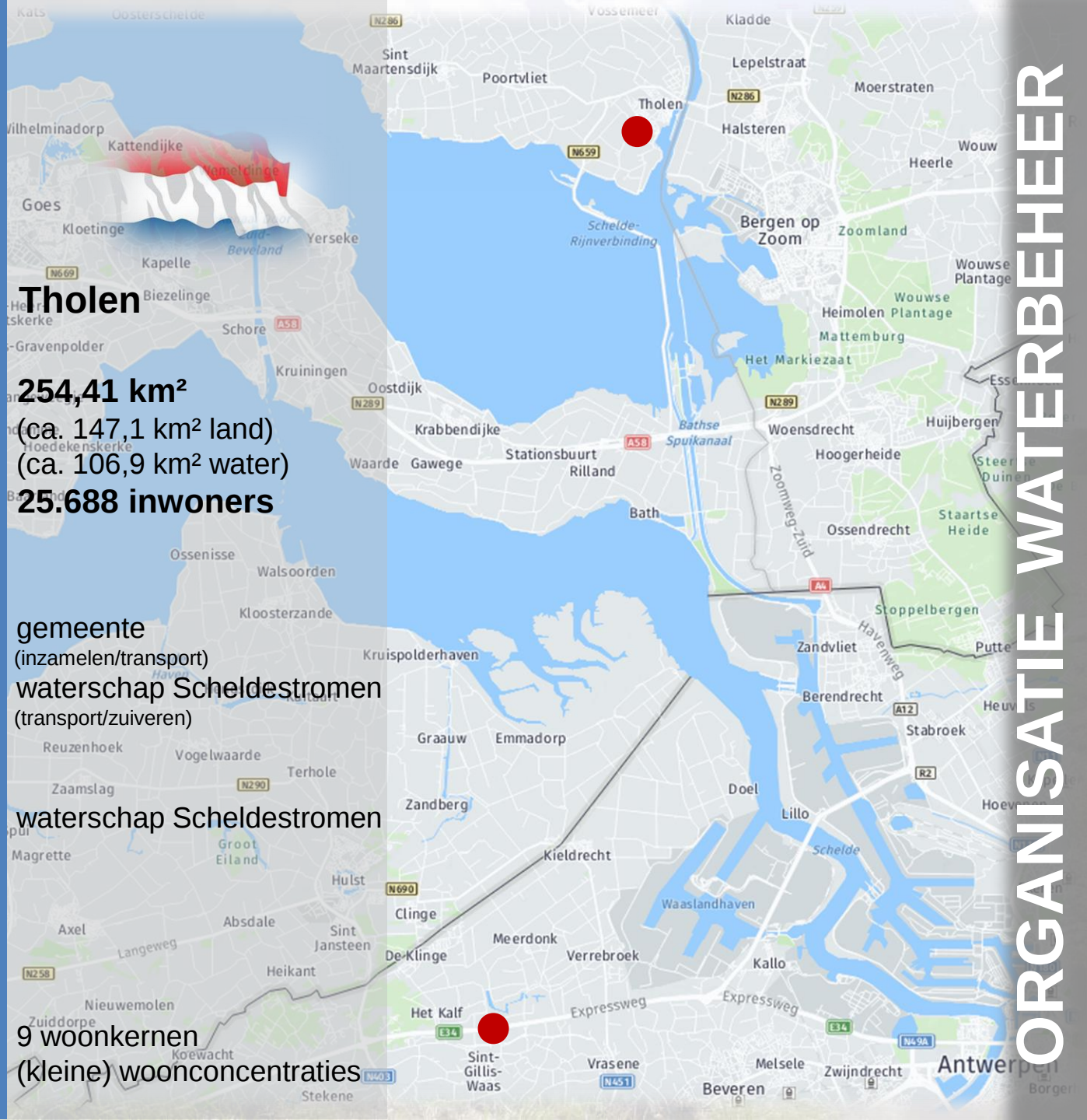
gemeente

(inzamelen/transport)

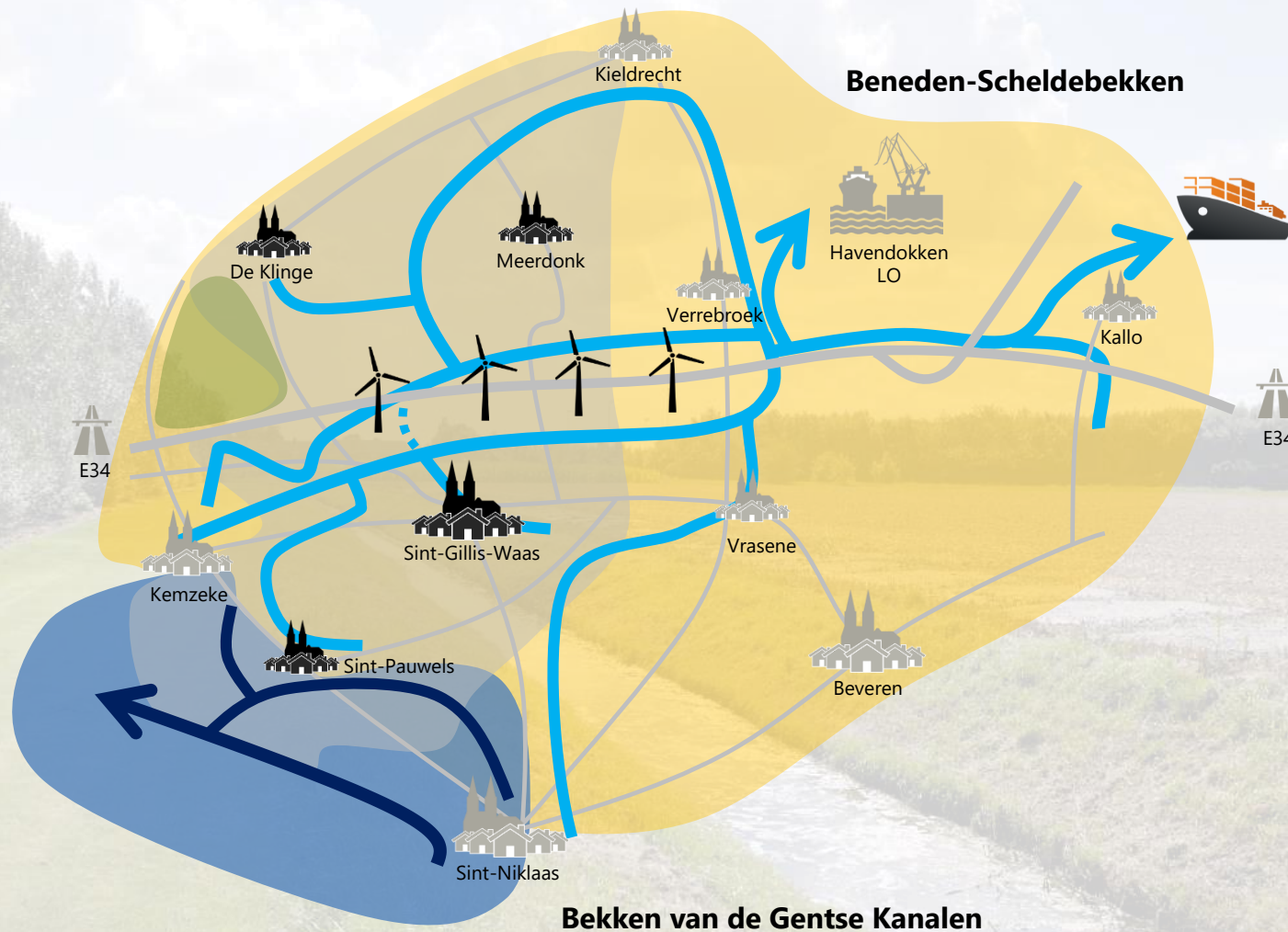
waterschap Scheldestromen
(transport/zuiveren)

waterschap Scheldestromen

9 woonkernen
(kleine) woonconcentraties

ORGANISATIE WATERBEHEER

**bodem
grondwaterstand**

Sint-Pauwels

klei
1 m onder m.v.

Sint-Gillis-Waas

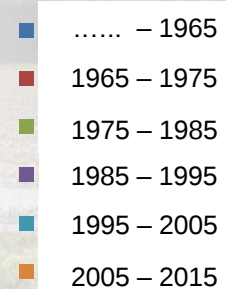
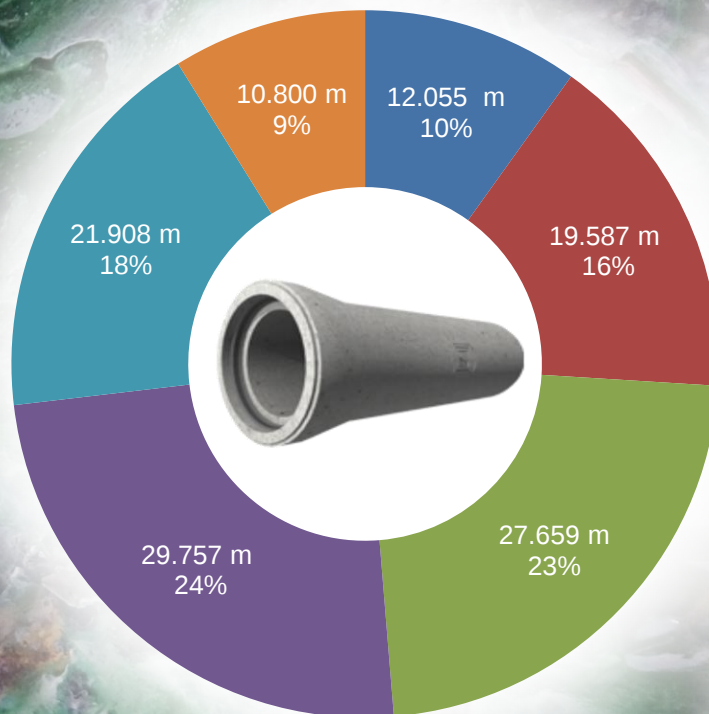
zand
≥ 1 m onder m.v.

De Klinge

zand - klei - veen
≥ 1 m onder m.v.

Meerdonk

klei - veen
1 m onder m.v.

122 km riolering

Rioleringsgraad 79,7%
Zuiveringsgraad 76,6%

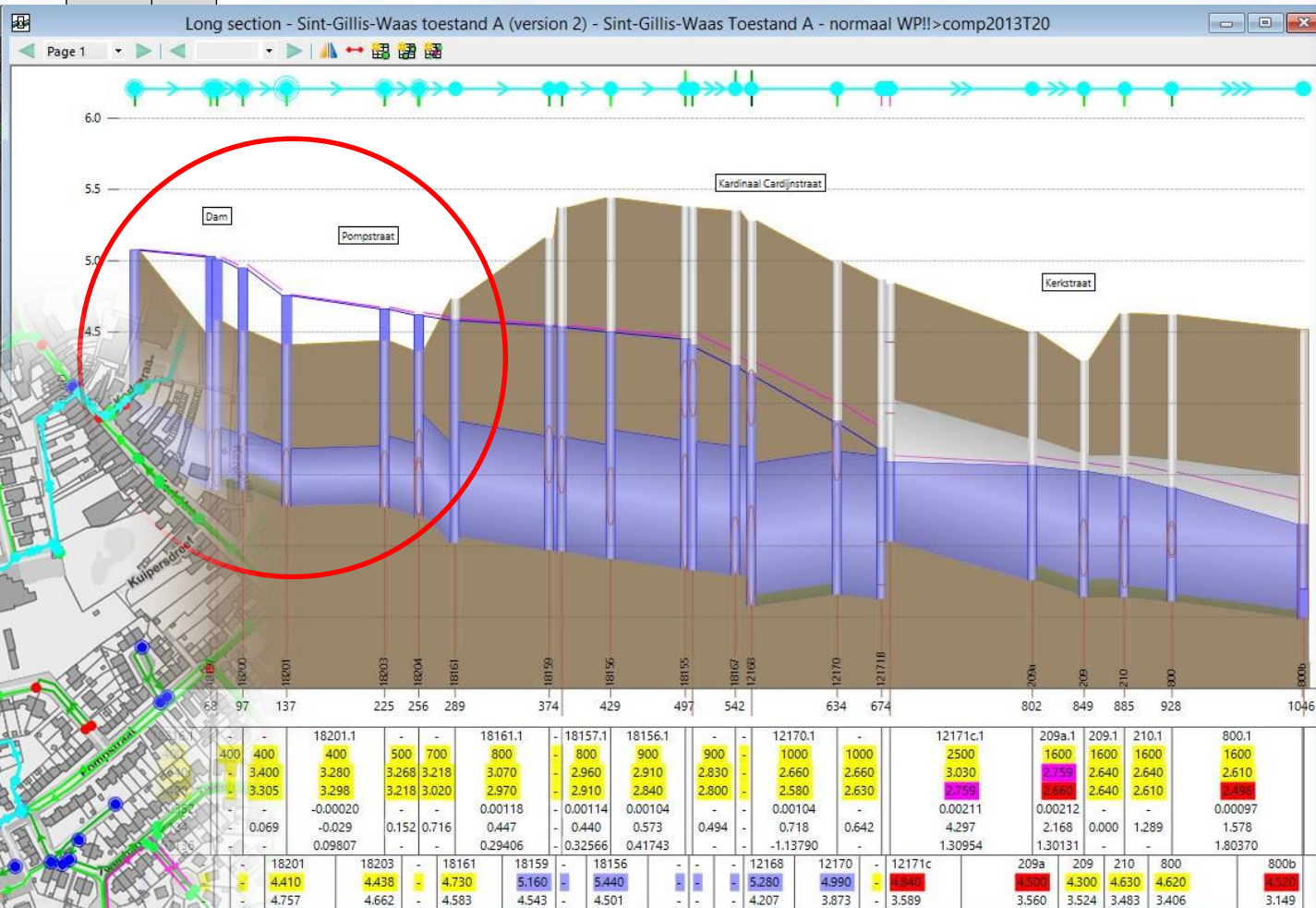
	2		20	
	mm/h	l/s/ha	mm/uur	l/s/ha
10 minuten	73	202	112	312
15 minuten	52	143	83	230
20 minuten	40	112	67	185
30 minuten	29	79	49	137
40 minuten	22	62	40	111

50 minuten	18,500
1 uur	15,900
2 uur	9,100
3 uur	6,700
4 uur	5,500
5 uur	4,700
6 uur	4,200
12 uur	2,600
1 dagen	1,700
2 dagen	1,070
3 dagen	0,810
4 dagen	0,680
5 dagen	0,590
7 dagen	0,450

Code van goede praktijk

T2 : verhanglijn 50 cm onder maaiveld

T20 : water onder maaiveld

T150 : 30 mei 2016

VOLLEDIG GESCHEIDEN RIOLEN

Gemeentelijke saneringsbijdrage

SGW : ca. € 1.000.000/jaar

Uitbouwen & vernieuwen

- Vervolledigen rioolstelsel uiterlijk 2027
- Vernieuwen riolen – ouder dan 60 jaar
- Benodigde investering/jaar

€ 49.000.000,--

€ 6.416.700,--

€ 6.157.411,11 / jaar

Onderhouden

SGW : ca. € 300.000,--/jaar

- Inspectie : 1/ ? Jaar
- 2x/jaar reinigen van 6.500 straatkolken ca. € 50.000/jaar

Grondwater
Kort – hevig
Lang – droog/nat

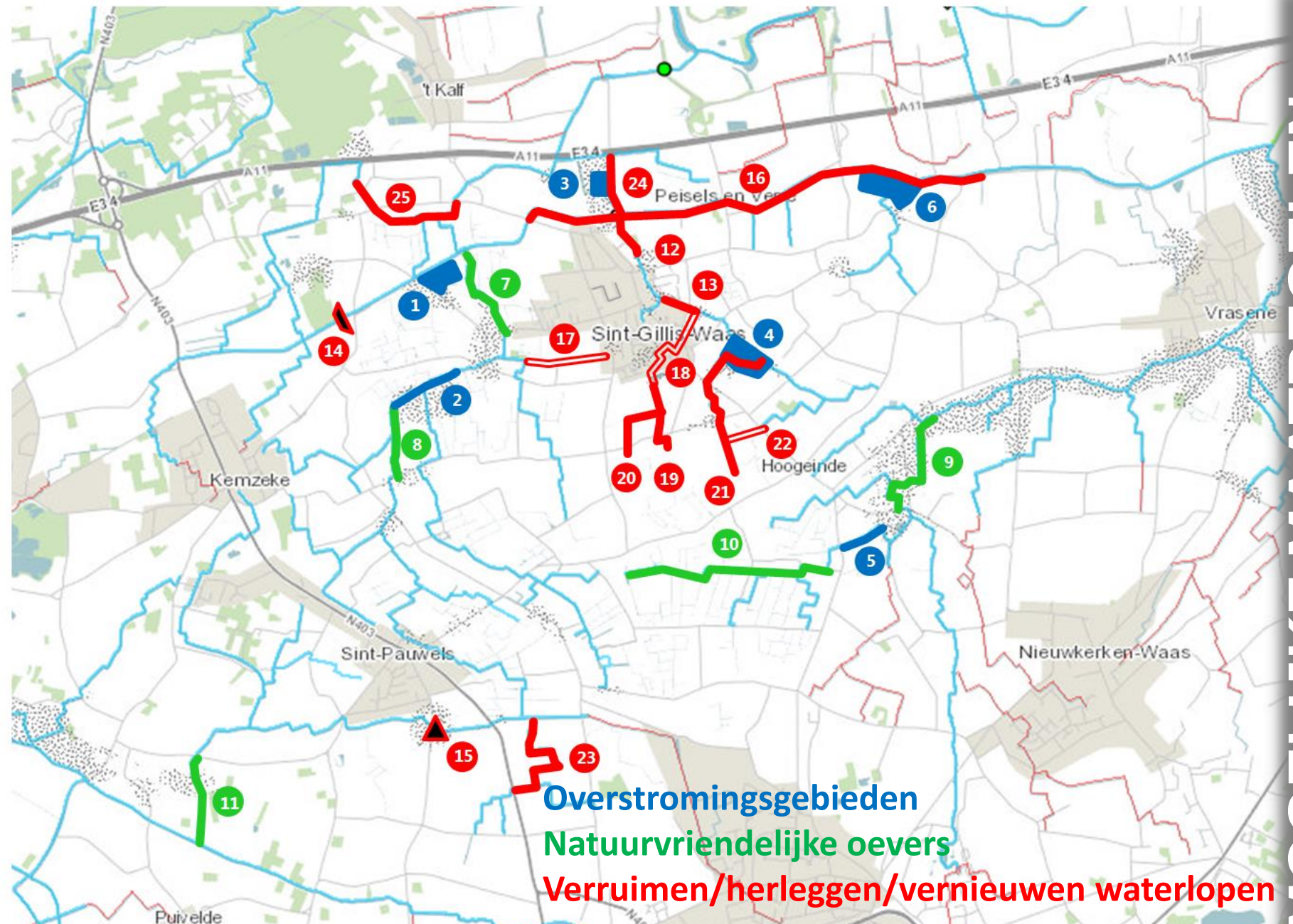
WASSEND WATER

Water(overlast) in Sint-Gillis-Waas ing. M.G. Lelie

VWATER VRAAGT OM RUIMTE

Overzicht mogelijke maatregelen in Sint-Gillis-Waas

MODELLEREN WATERLOPEN

Hemelwater (RWA) – www.vlagg.be of <https://klimaat.vmm.be>

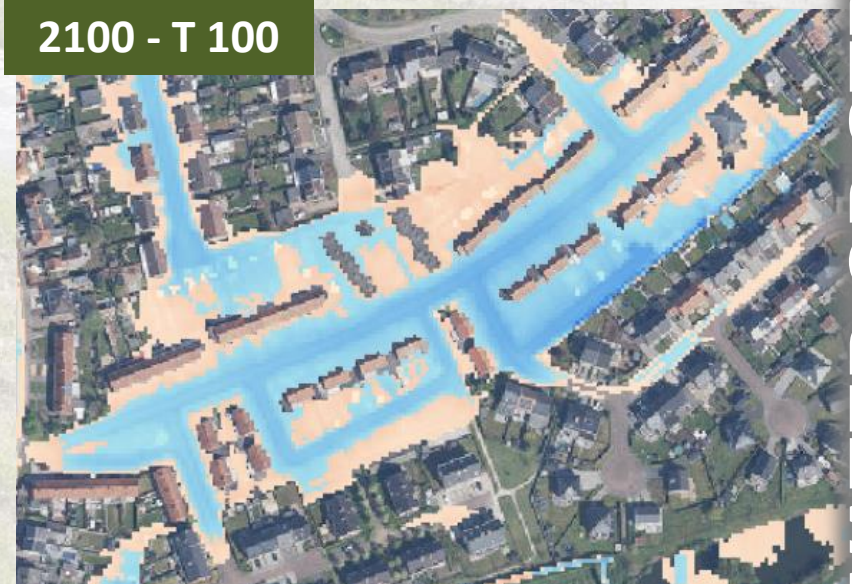
2018 - T 25

2018 - T 100

2100 - T 25

2100 - T 100

WATER OP STRAAT

(extreme neerslag)

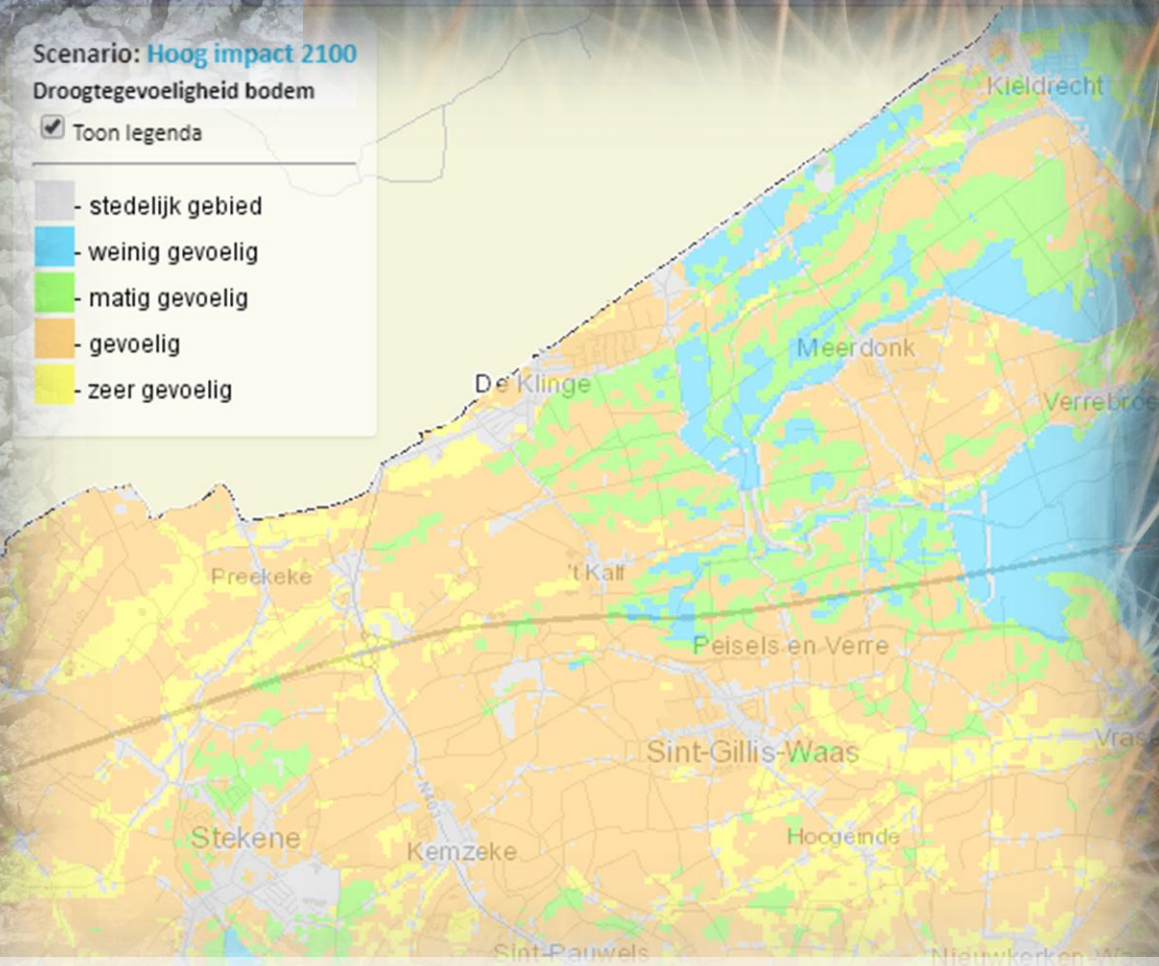
Gevolgen aanhoudende droogte & overvloedige regenval leren kennen

Scenario: **Hoog impact 2100**

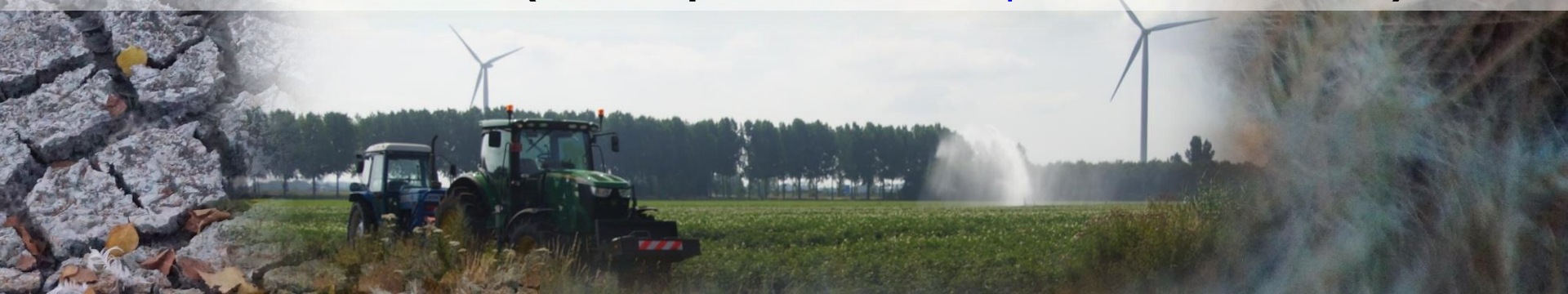
Droogtegevoeligheid bodem

☒ Toon legenda

- stedelijk gebied
- weinig gevoelig
- matig gevoelig
- gevoelig
- zeer gevoelig

Onze landbouw? (klimaatportaal VMM <https://klimaat.vmm.be>)

INSPIREREN ...

hemelwaterput
infiltreren

- bij iedere woning (verplichte waterrecuperatie)
- centraal (open) systeem
- max. bebouwbaar oppervlak
- 80 m²/woning i.f.v. oprit
- volledig wegoppervlak

wegen/voetpaden

- minimaal oppervlak
- maximaal waterdoorlatend

HERAANLEG SCHOOLPLEIN

OPERATIE PERFORATIE

- Voorlichten
- Handhaven

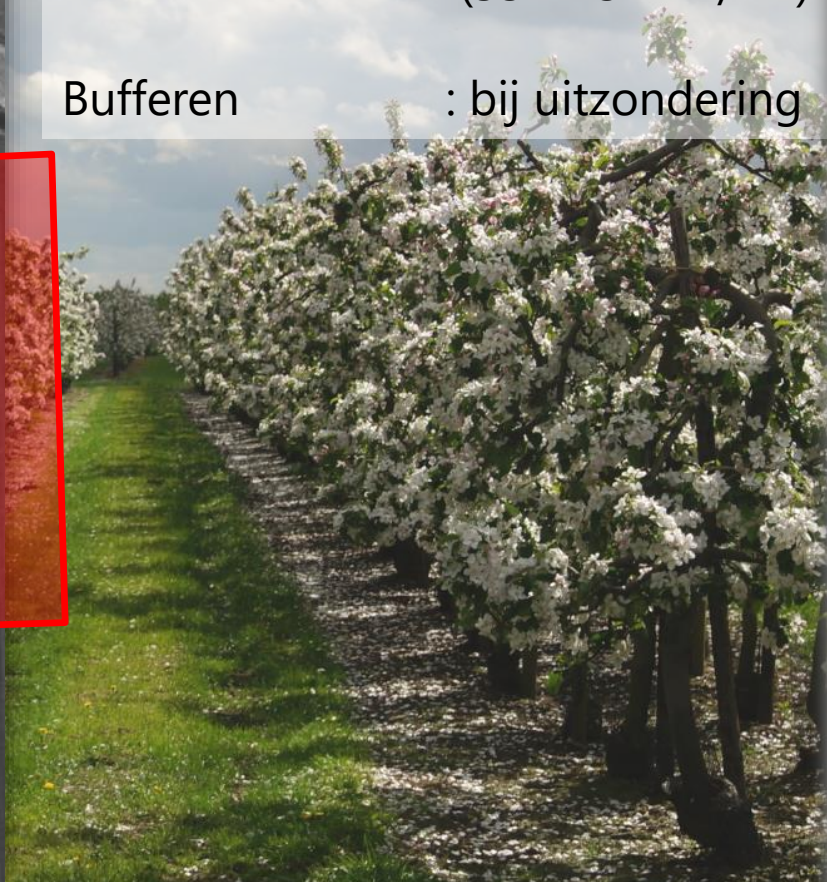

Hemelwaterput : 10.000 liter

Infiltreren : 25 mm/m²
(33 - 43 mm/m²)

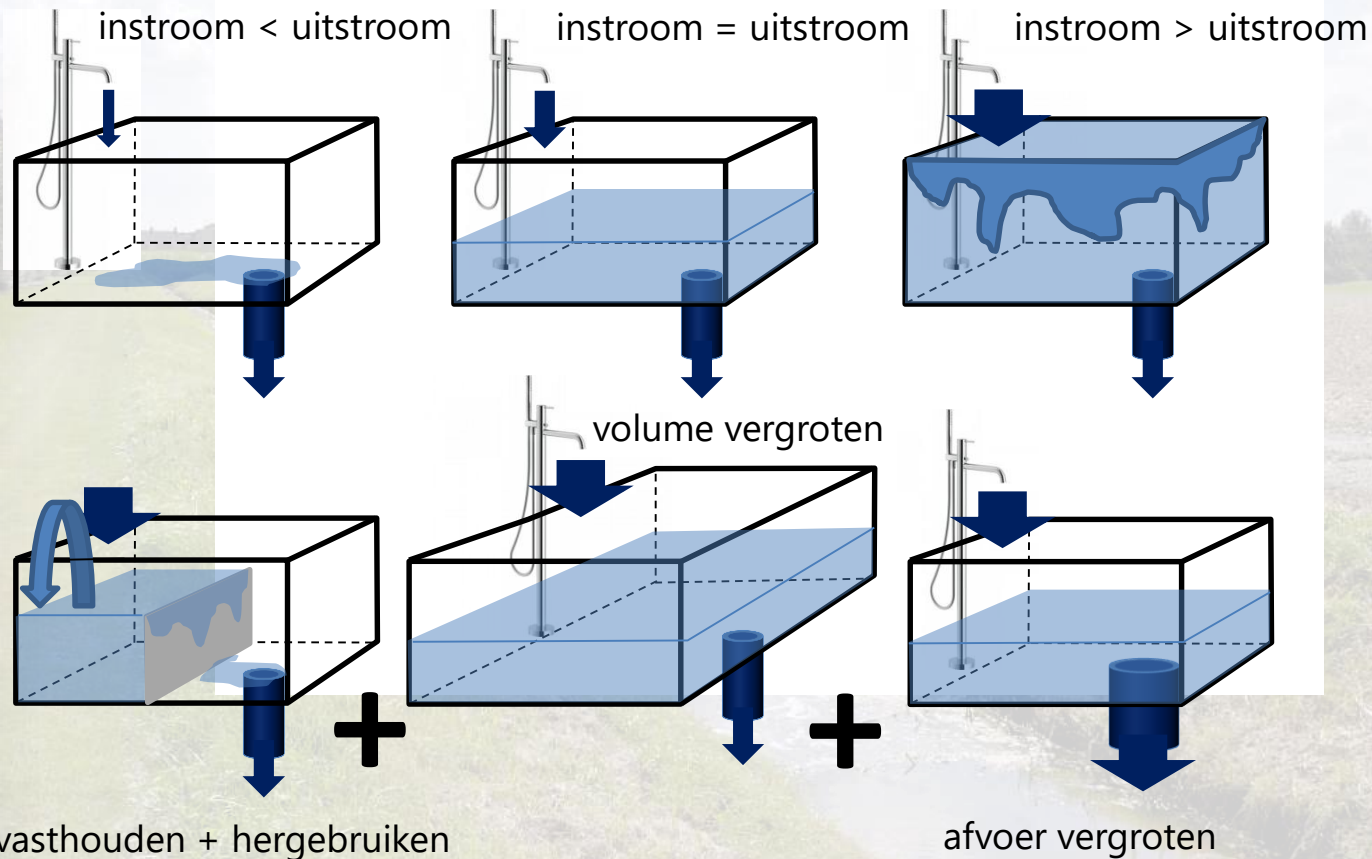
Bufferen : bij uitzondering

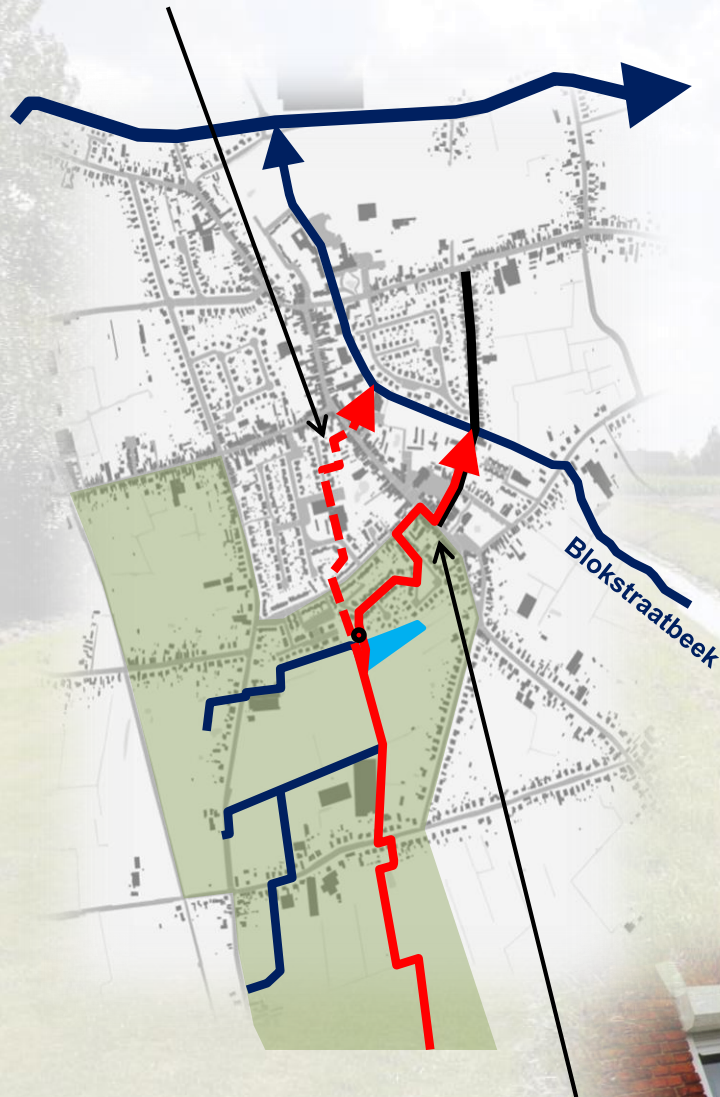

ONDERHOUDEN

aanpak wateroverlast – 3 principes

Dorpsbeek – oud tracé

Dorpsbeek – nieuw tracé

AFKOPPELING DORPSBEEK

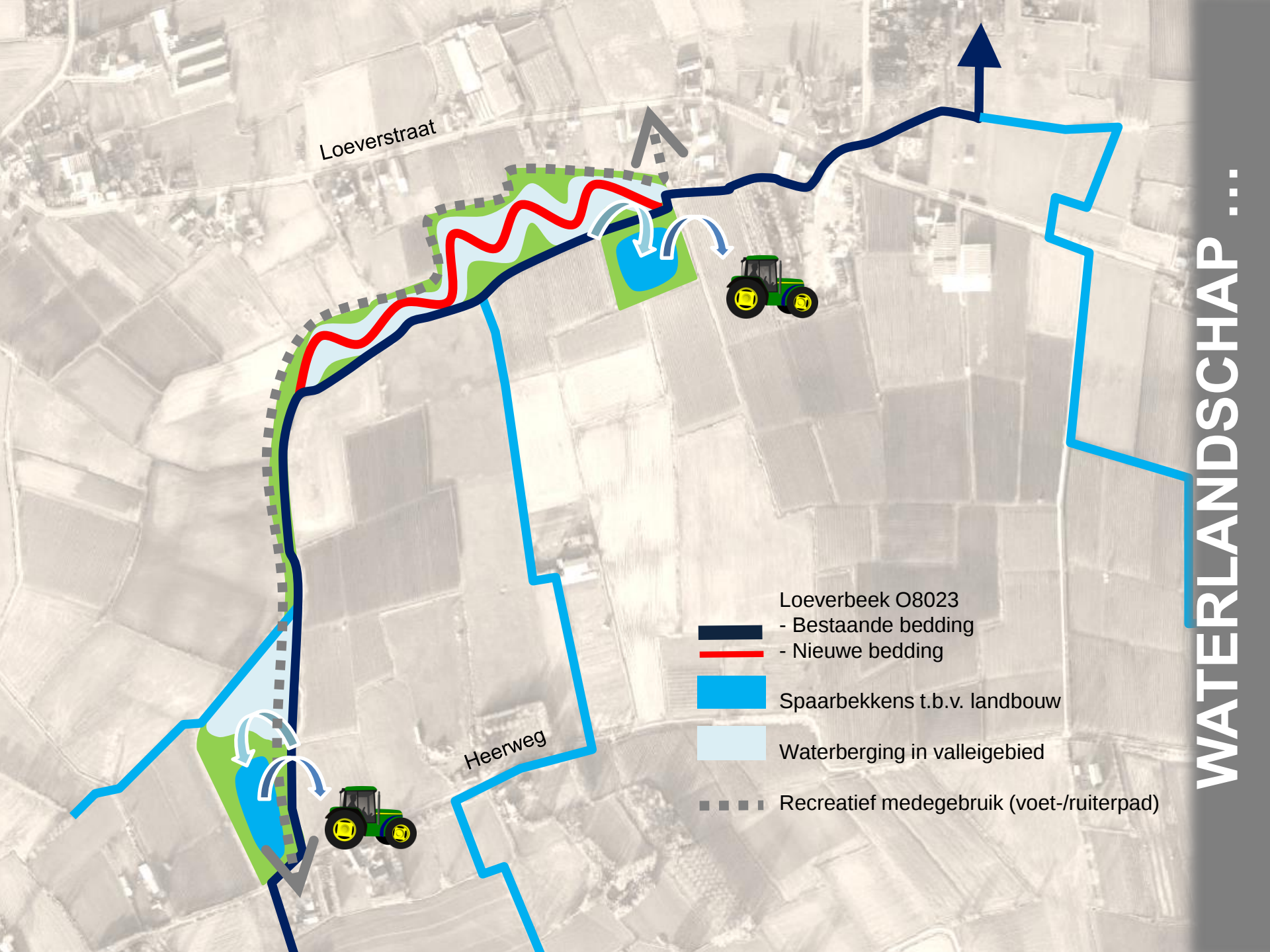

groendak + infiltratie via wadi's

NIEUW ABC ...

reconversie site "Kopergieterij" – heropenen ingebuisde waterloop

NIEUWE DAG - NIEUWE KANSEN

Riool- en waterbeheer, Tholen (NL)

Organisatie van het waterbeheer:

Gemeente Tholen

Verplichting tot opstellen Gemeentelijk rioleringsplan.

- inzameling en transport van stedelijk afvalwater (resultaatsverplichting);
- Inzameling en transport van hemelwater;
- grondwaterzorgplicht.

Waterschap Scheldestromen

- transporteren en zuiveren van afvalwater;
- oppervlaktewater, kwantiteit en kwaliteit;
- waterkeringen.

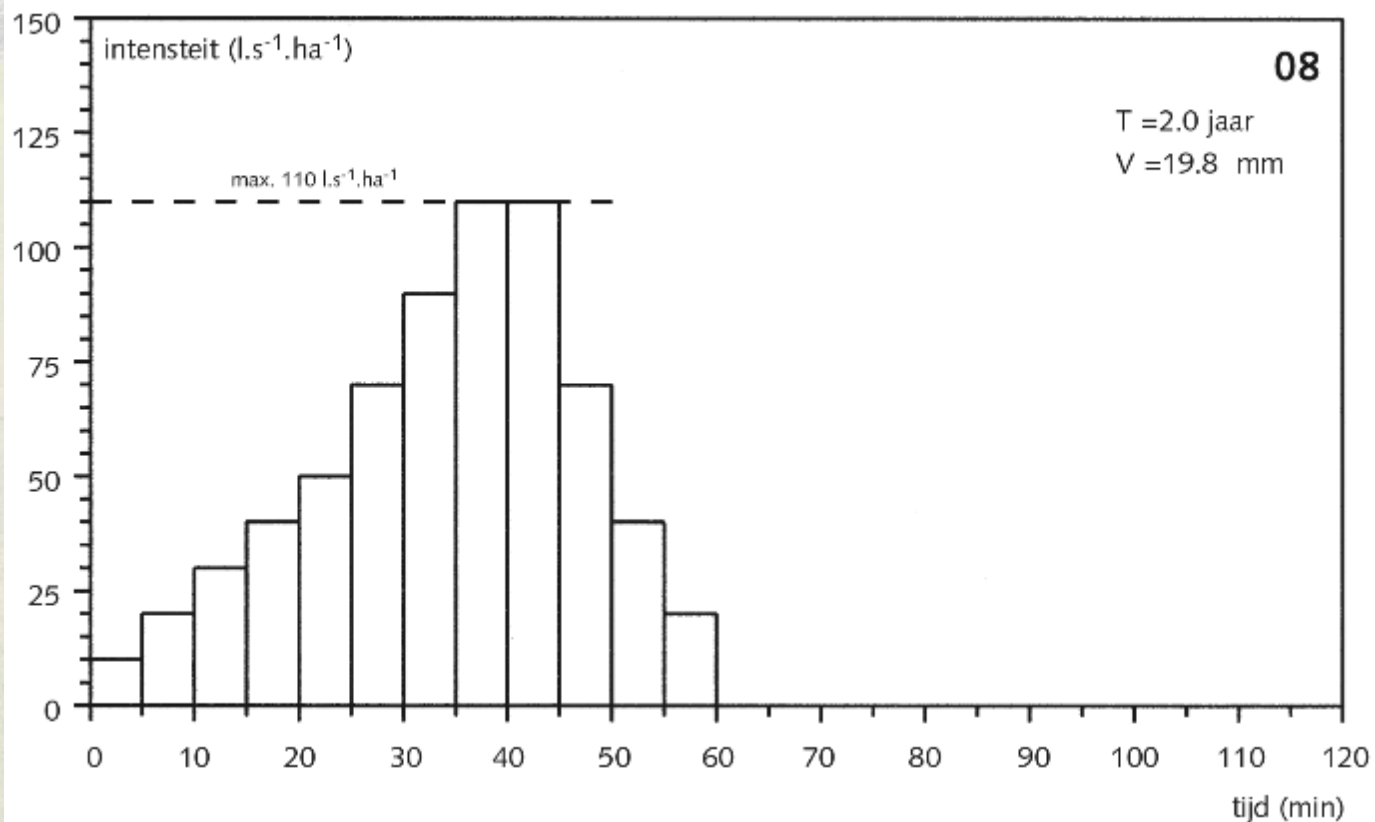
Riool- en waterbeheer, Tholen (NL)

Gebiedsbeschrijving

- Polders gekenmerkt door dijken, kreken, akkerbouw en met daarin verspreid liggende kernen;
- Hoge grondwaterstanden, kleibodems (lokaal veen)
- Aanvoer zoet water vanuit Volkerak-Zoommeer;
- 165 km riolering, waarvan 47 km HWA.
- 34 km drainage.

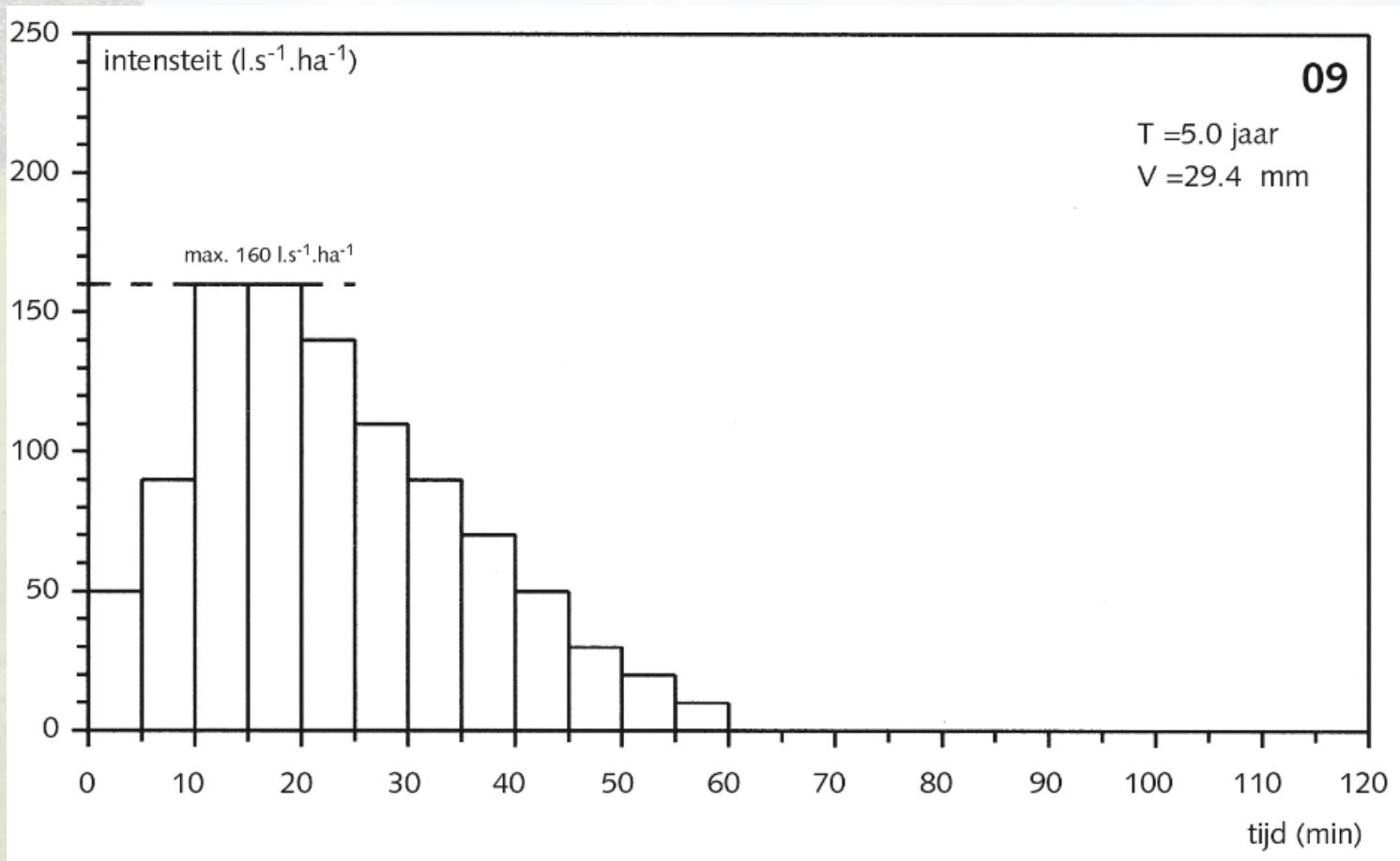
Ontwerpnormen riolering

Enig water op straat bij bui 8 (T=2), 9 mm berging.
Systeem van Tholen voldoet.

Ontwerpnormen riolering

Ook bij bui 9 (T=5) nagenoeg geen water op straat.

Ontwerpnormen riolering

Overige ontwerpnormen stedelijk water

Vuiluitworp (CZV) conform Basisinspanning: 50 kg/ha/jaar (historische buienreeks van 10 jaar);

Hemelwater: geen water in gebouwen, ongeacht de neerslaggebeurtenis (toetsbui 50 mm/45 minuten);

Grondwater: de grondwaterstand mag de functie van het gebied niet belemmeren: 0,7 m – vloerpeil.

Ontwerpnormen riolering

Ontwerpnormen landelijk gebied

Gewone situatie

- peilbesluit met zomer- en winterpeil (en marges);
- afvoernorm 14 mm/dag;

Extreme situaties zijn sturend

- Geen water op het land bij $T = 25$;
- Geen water in gebouwen bij $T=100$.

Trits: vasthouden, bergen en afvoeren

Organisatie en financiën

Onderhoud

- Rioleringsfonds, rioolheffing op basis van verordening (gemeentewet);
- In te zetten t.b.v. afvalwater en hemelwater & grondwater in het stedelijk gebied;
- Raming onderhoudskosten gebaseerd op levensduur van de buizen van 67 jaar;
- Inspectie: 1/10 jaar → maatregelplan.

Bestuursakkoord water 2011:

- “minder meer”;
- verminderen kwetsbaarheid;
- kwaliteit, sturen op resultaat (bv: KBA)
- SAZ+

Vragen?

Klimaatadaptatie

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie: Nederland is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

In 2019 eerste klimaatstresstest voor de volgende thema's:

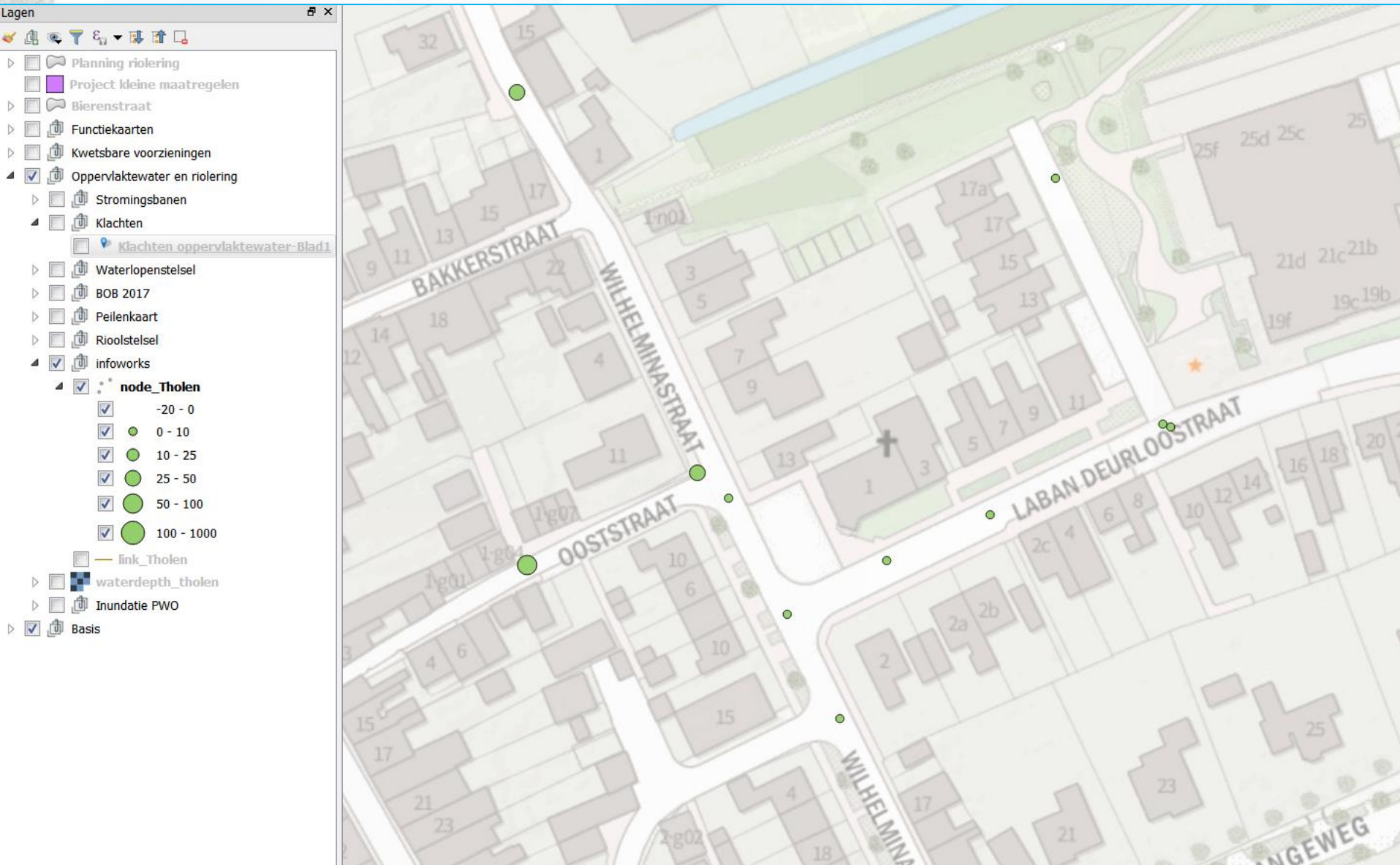
- hitte;
- droogte;
- overstroming;
- wateroverlast.

Klimaatadaptatie

Stedelijke wateropgave: wateroverlast en droogte.
Hoe breng je dat in kaart?

- Grondwater.qgs
- Kort_hevig_nat.qgs
- (Lang_droog_OW.qgs)
- Lang_nat_OW.qgs

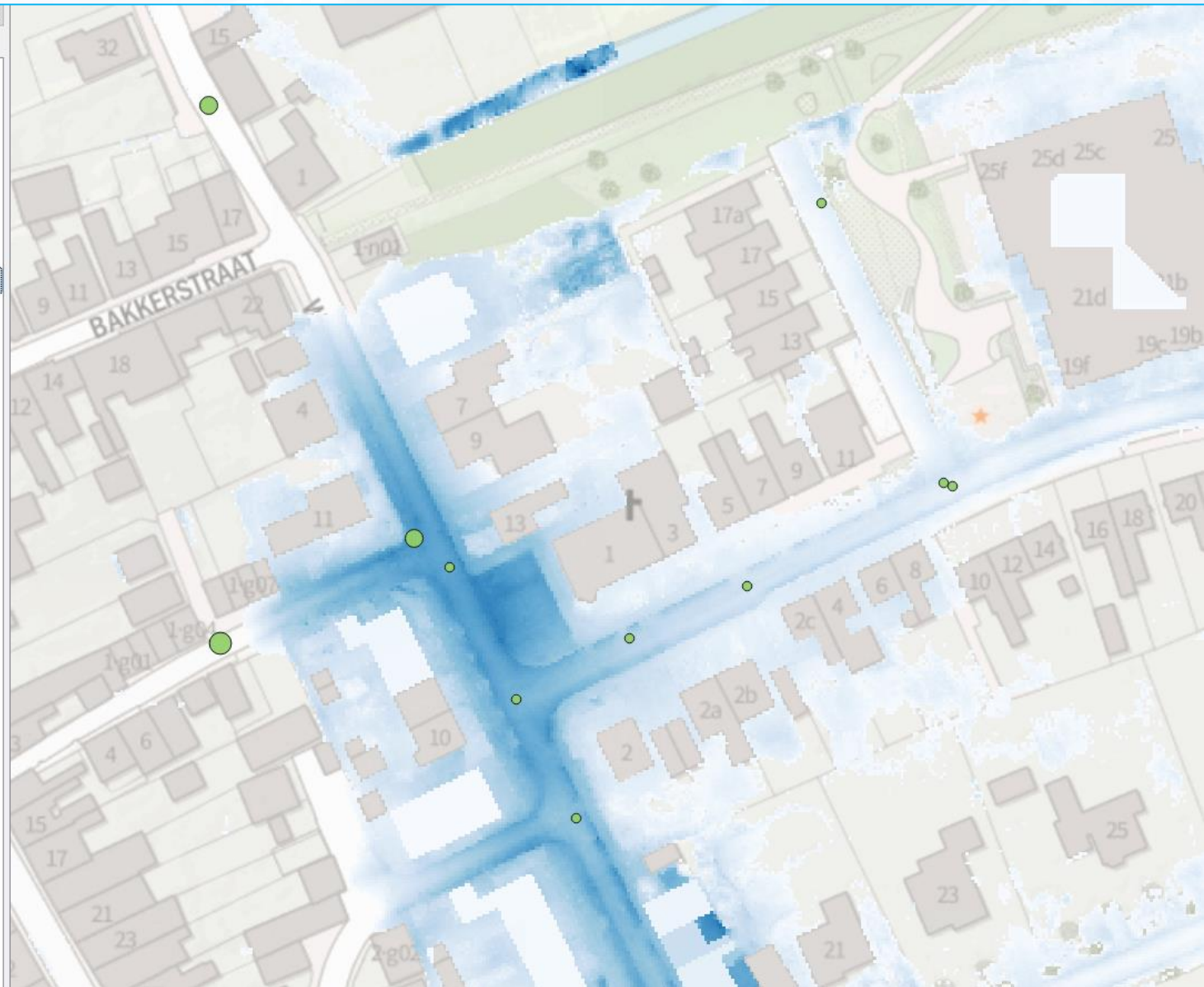
Kortdurende extreme neerslag (50 mm in 45 minuten). Water op straat volgens rioleringsmodel.

Maaiveldmodel: water op straat bij extreme neerslag

Lagen

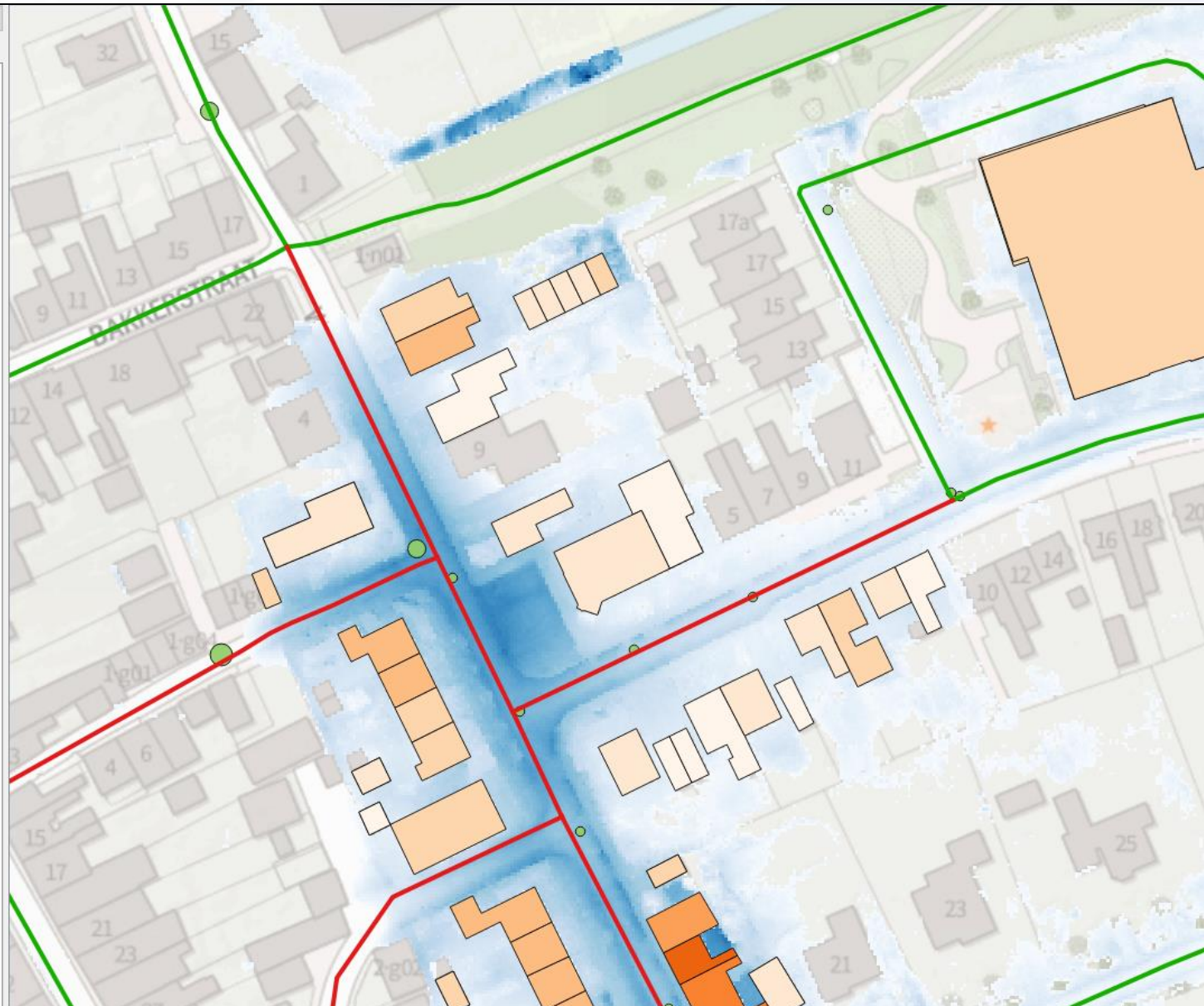
- Planning riolering
- Project kleine maatregelen
- Bierenstraat
- Functiekaarten
- Kwetsbare voorzieningen
- ☒ Oppervlaktewater en riolering
  - Stromingsbanen
  - Klachten
    - Klachten oppervlaktewater-Blad1**
- Waterlopenstelsel
- BOB 2017
- Peilenkaart
- Rioolstelsel
- ☒ infoworks
- ☒ **waterdepth_tholen**
  - 0.00281
  - 0.108
  - 0.212
  - 0.317
  - 0.422
  - 0.527
  - 0.631
  - 0.728
  - 0.809
- Inundatie PWO
- ☒ Basis

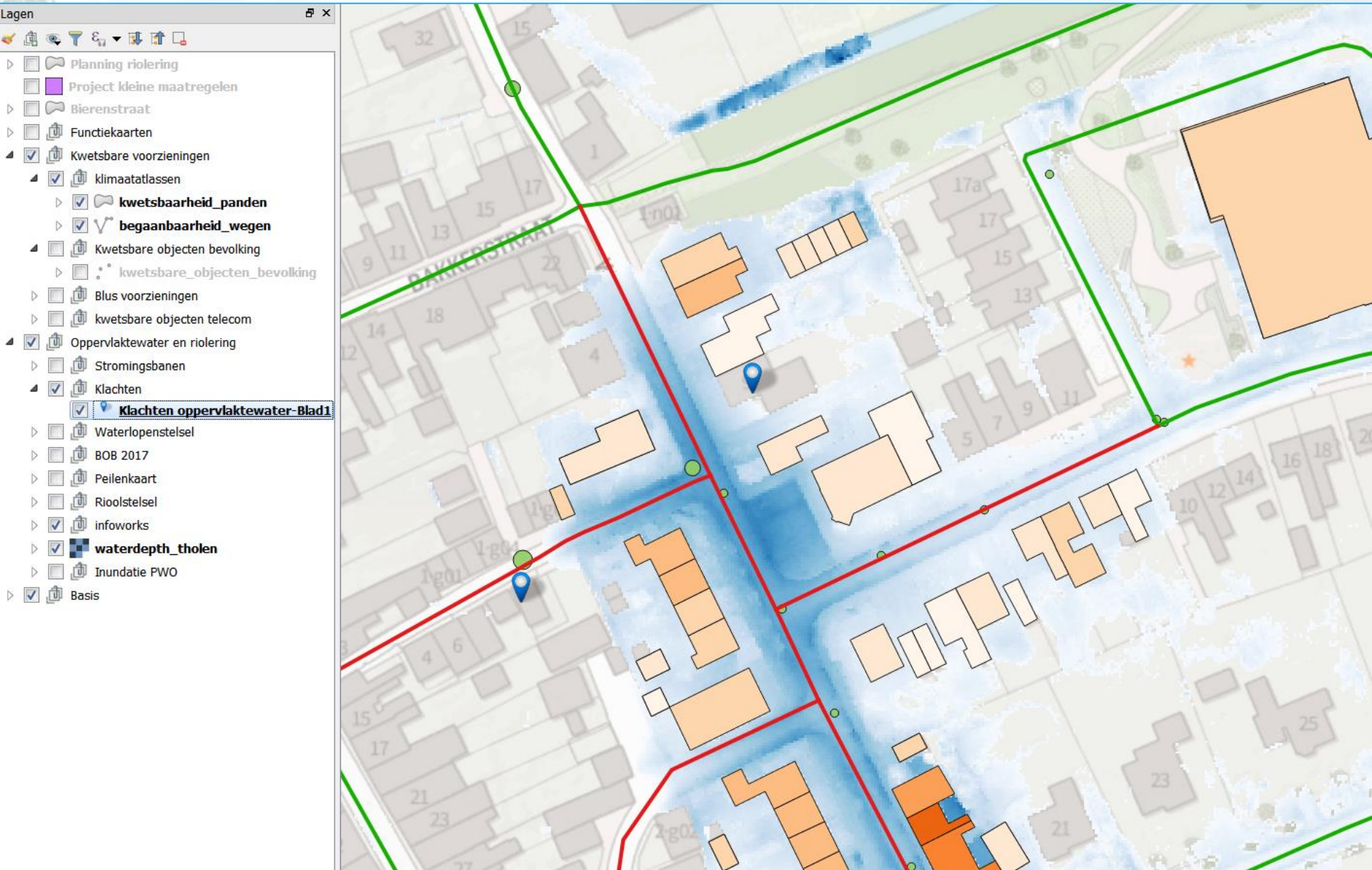
Maaiveldmodel: water op straat bij extreme neerslag, kwetsbare panden en wegen

Lagen

- Planning riolering
- Project kleine maatregelen
- Bierenstraat
- Functiekaarten
- ☒ Kwetsbare voorzieningen
  - ☒ klimaatatlassen
    - ☒ **kwetsbaarheid_panden**
    - ☒ **begaanbaarheid_wegen**
  - ☒ Kwetsbare objecten bevolking
    - ☒ kwetsbare_objecten_bevolking
  - ☒ Blus voorzieningen
  - ☒ kwetsbare objecten telecom
- ☒ Oppervlaktewater en riolering
- ☒ Basis

Klachtenregistratie: water op straat (I)

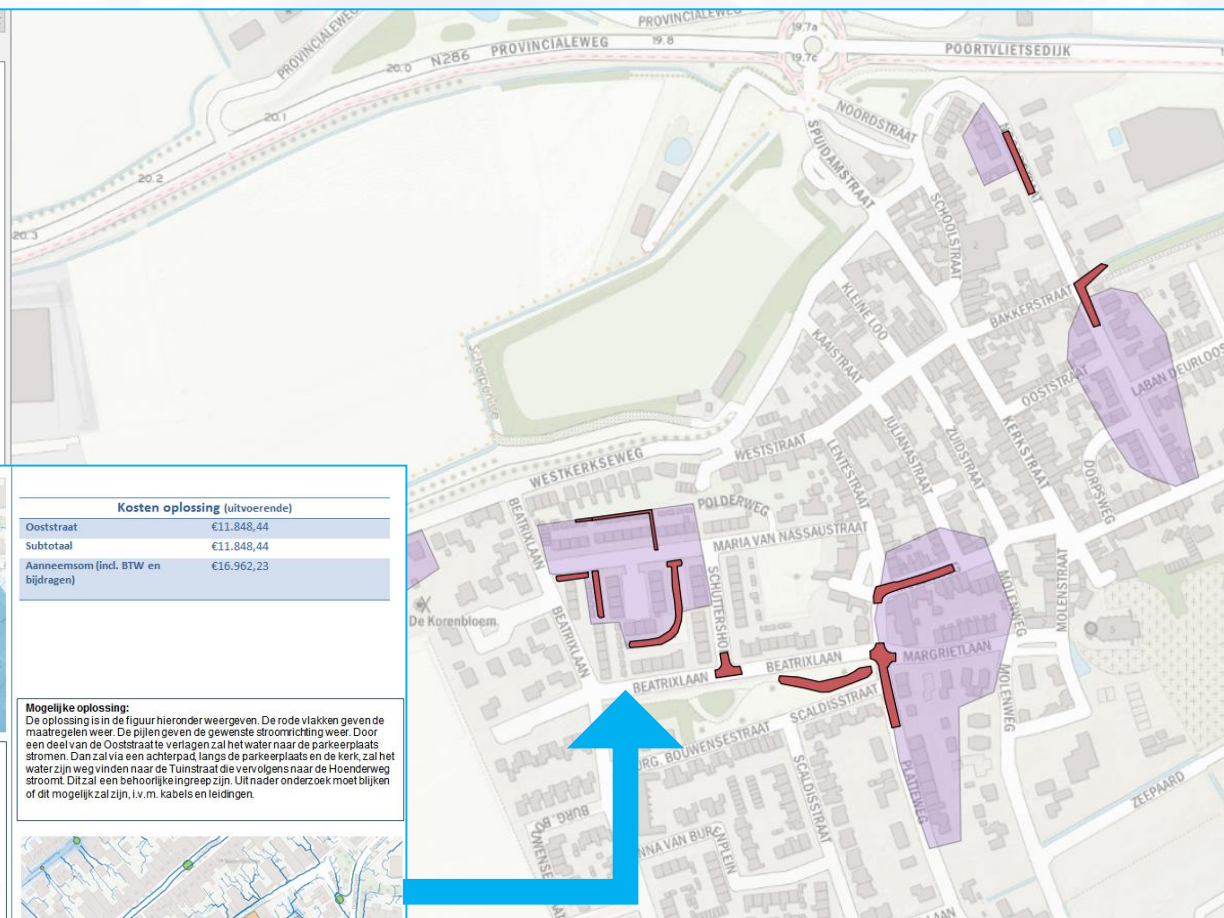
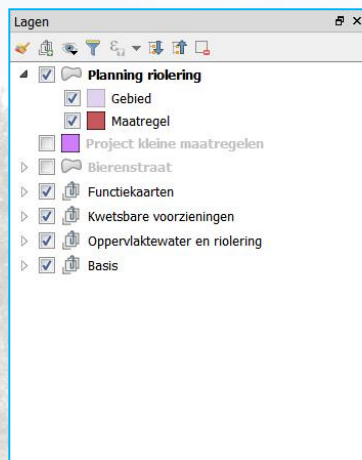

Klachtenregistratie water op straat (II)

(25 augustus 2018)

Kwetsbare locaties en (mogelijke) maatregelen

Project code: **STL 03**

Ooststraat

Locatie: Ooststraat, Sint-Annaland.

Omschrijving project:
Oppervlakkige afvoer naar
waterloop mogelijk maken
d.m.v. het maaiveld aanpassen

Urgentie	
Materiële Schade (€)	89.450,-
Kosten Oplossing (€)	16.962,23
Ratio	1:5,3
schade/oplossing	
Aantal klachten	4
Water op straat (N&S) (cm)	25-30
Rioliswater op straat (m³)	15
Type bebouwing (woning, winkel, bedrijventerrein (1) garages en schuren (2))	1
Urgentie	10

Probleem analyse:

De figuur hierboven geeft de huidige situatie weer bij een extreme buit. 60mm in 45 minuten. De blauwe vlakken laten zien dat er water op straat staat. Hoe donkerder het vlak hoe hoger het water op straat staat. De extreem donkerblauwe vlakken zijn waterlopen. De lijnen geven de stroombanen van het regenwater aan. De groene bolletjes laten zien waar water uit het riool naar boven komt. Hoe groter het bolletje hoe groter de hoeveelheid. De omringende straten van de Ooststraat liggen aanzienlijk hoger. Dit heeft als gevolg dat al het water van de omringende straten naar de Ooststraat stroomt en daar stagneert en overlast veroorzaakt. Vanwege de lage bouwpeilen en de geringe waterberging capaciteit kan dit leidt tot overlast. Echter na het veldbezoek bleek de situatie op kaart erger dan in werkelijkheid. De problemen blijken voornamelijk bij de grens met de ring van Sint-Annaland te ontstaan.

Materiële schade

Totale Materiële schade €89.450,-

Overige schade 4 klachten

Kosten oplossing (uitvoerende)

Ooststraat	€11.848,44
Subtotaal	€11.848,44
Aanheemsom (incl. BTW en bijdragen)	€16.962,23

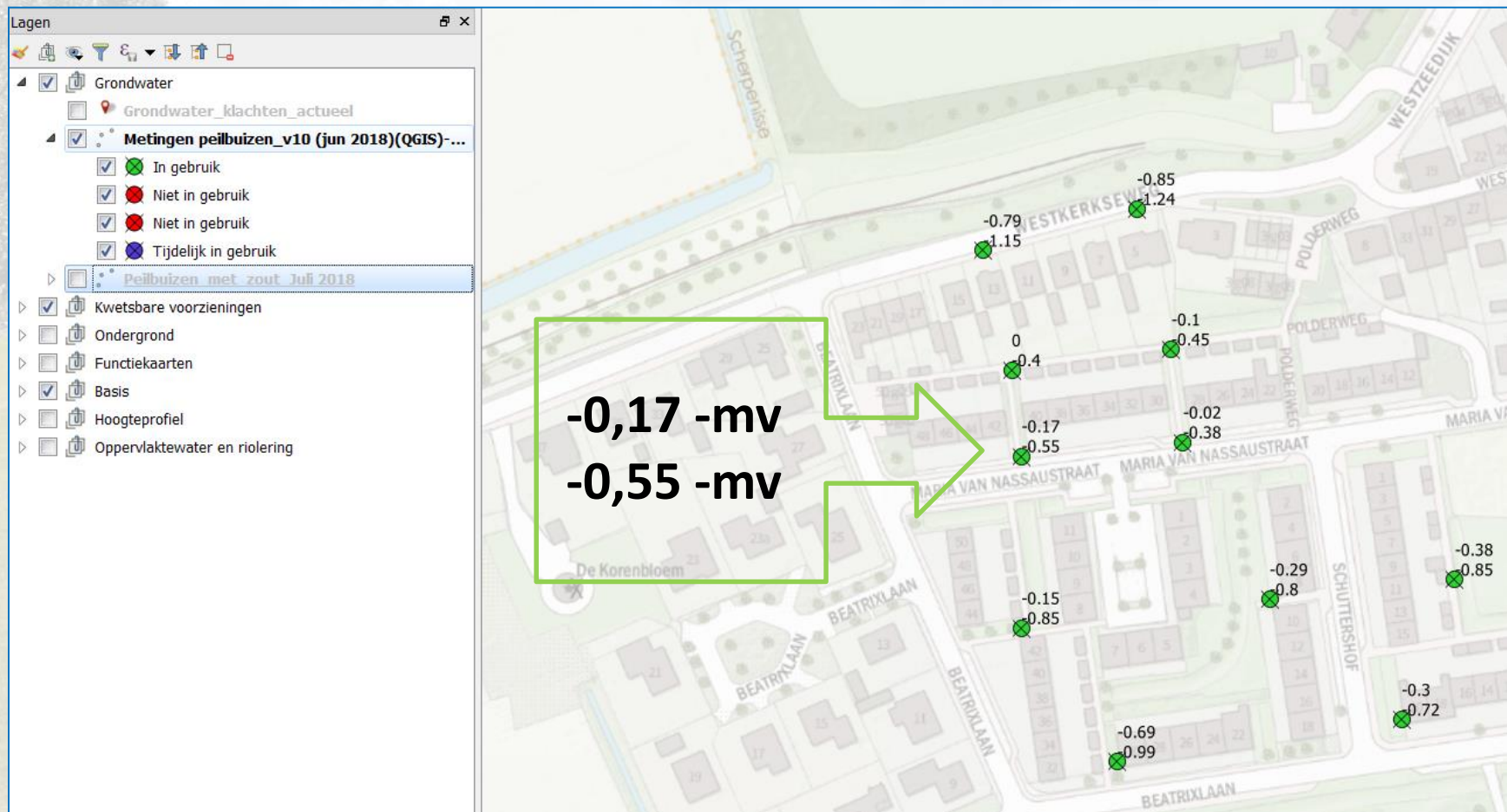
Mogelijke oplossing:

De oplossing is in de figuur hieronder weergegeven. De rode vlakken geven de maatregelen weer. De pijlen geven de gewenste stroomrichting weer. Door een deel van de Ooststraat te verlagen zal het water naar de parkeerplaats stromen. Dan zal via een achterpad, langs de parkeerplaats en de kerk, zal het water zijn weg vinden naar de Tuinstraat die vervolgens naar de Hoendeweg stroomt. Dit zal een behoorlijke ingreep zijn. Uit nader onderzoek moet blijken of dit mogelijk zal zijn, i.v.m. kabels en leidingen.

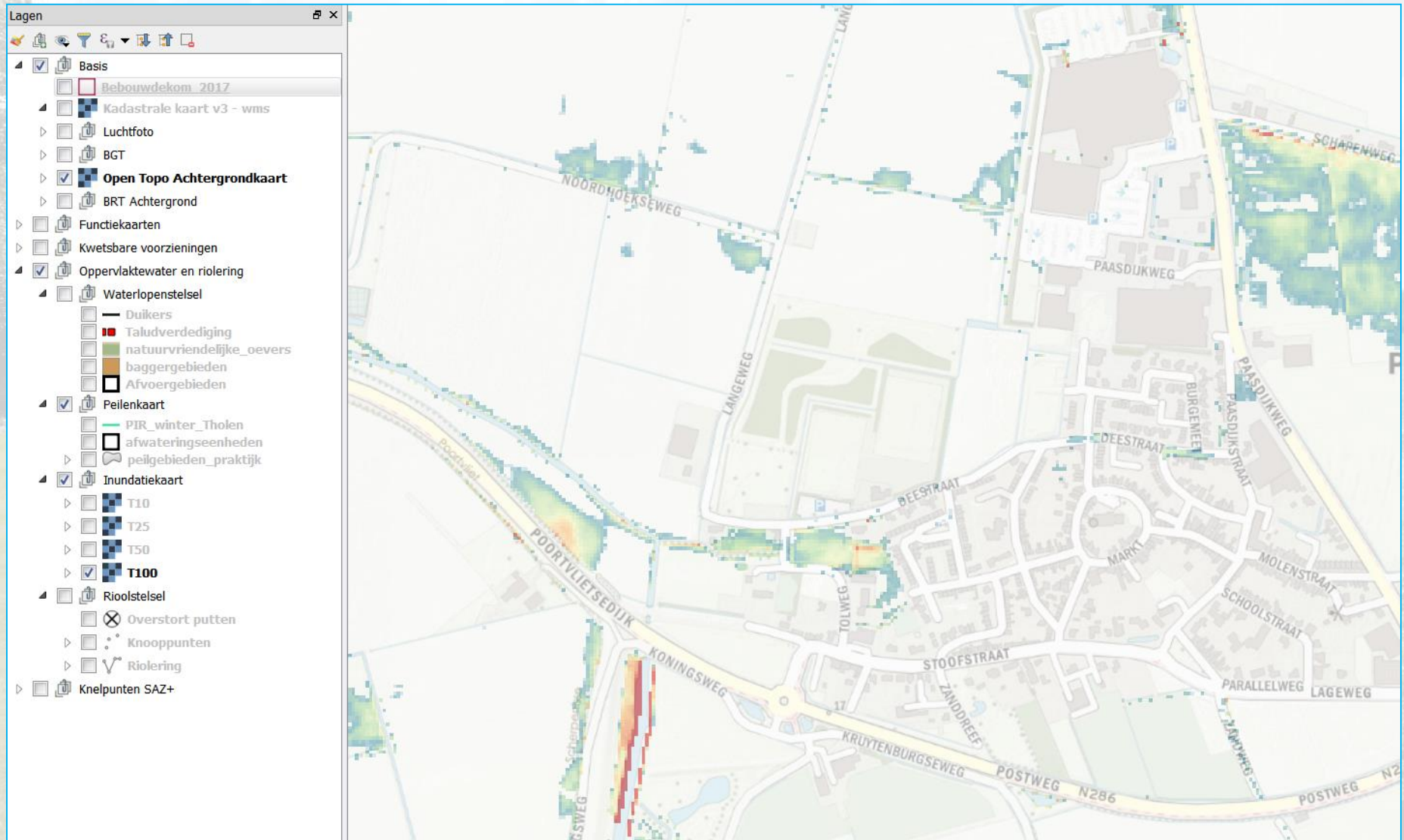

Grondwaterstanden

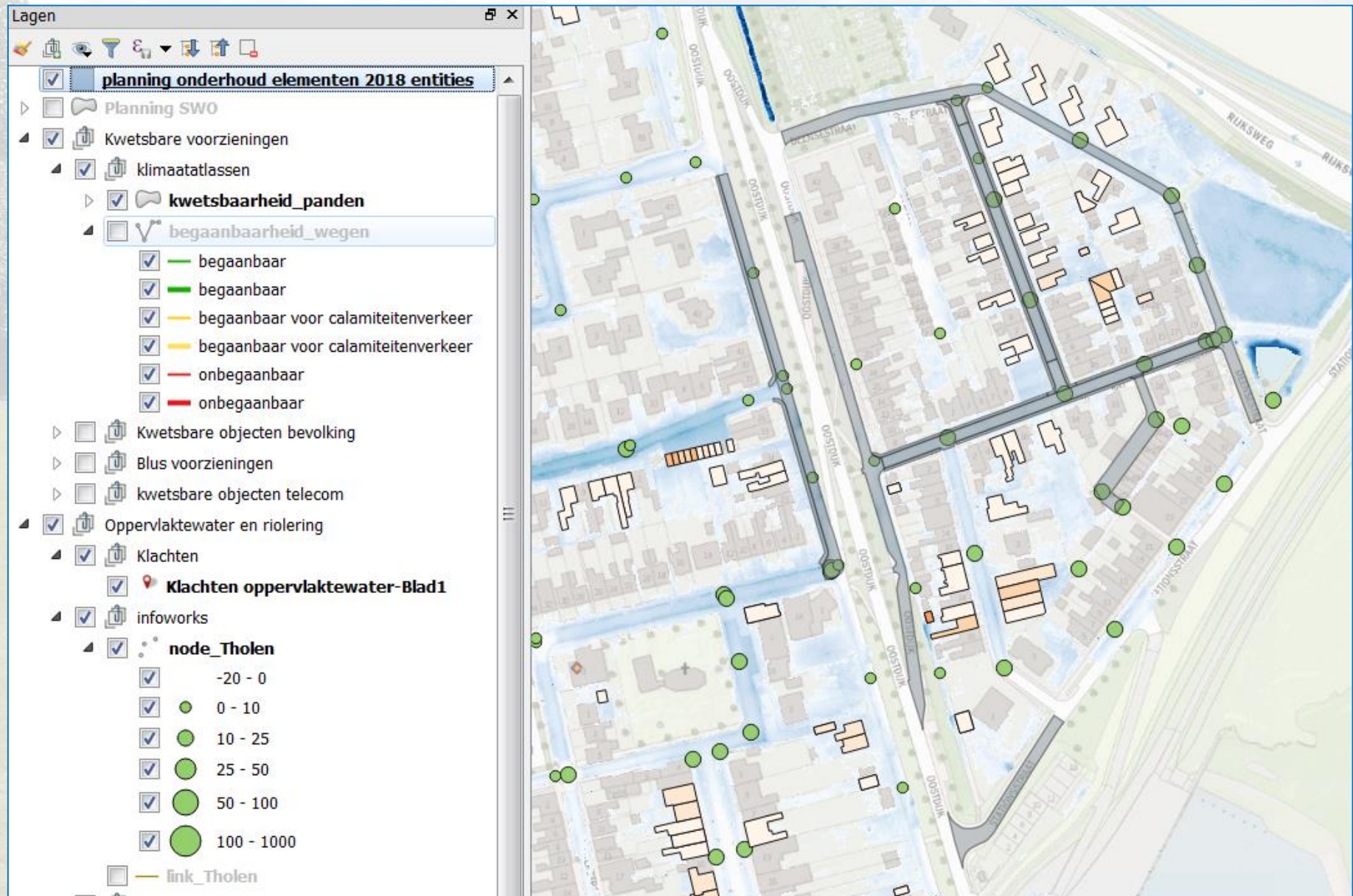
Meten = weten

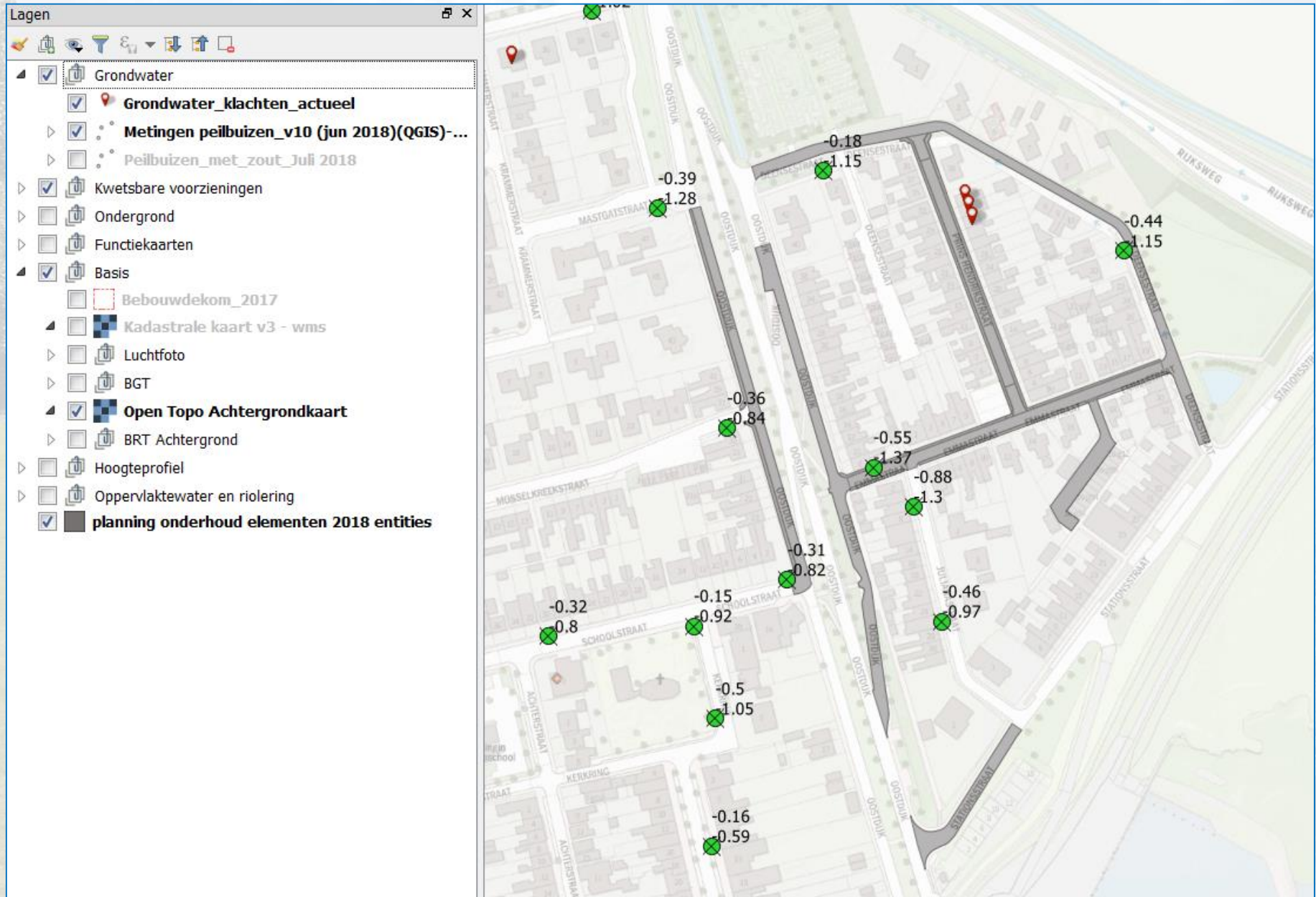
Langdurige extreme neerslag, inundatie bij T = 100

Omgaan met herbestrating (I)

Omgaan met herbestrating(II)

Omgaan met nieuwe ontwikkelingen

Uitbreidingsplannen

- Beleid: bovengrondse afvoer van regenwater;
- Watertoets ruimtelijke ontwikkelingen: verplichte waterberging van 75 mm op peilvakniveau.

Gebouwen

- Adviespeil 25-30 cm boven straatpeil;
- Gescheiden aanbieden van vuil en schoon water (bouwbesluit).

Situatie tijdens kortdurende extreme neerslag:

- *Lokale buien,*
- *water op straat;*
- *slecht doorlatende bodems,*
- *hoge grondwaterstanden,*
- *oppervlaktewater dichtbij,*
- *lokaal (stadskernen) weinig groen...*

dus.....

Van bol naar hol

Belemmerende (verkeers)drempels

Belemmerende (verkeers)drempels

Stoepen verlagen

Afvoergeul door stadswal

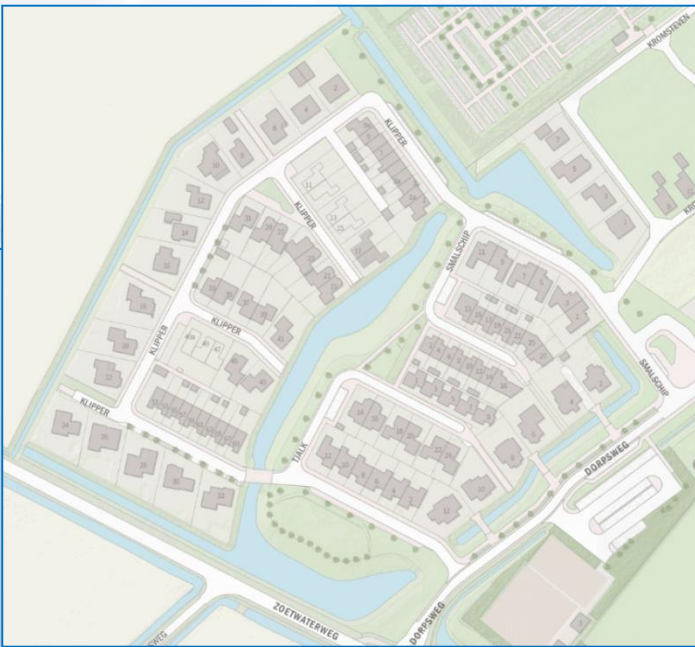

Roosters en buizen

Kolkloze wijk

Vroonstede, Sint-Annaland

Vragen?

